

รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รหัสวิชา ว12101

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง ส่วนประกอบของดิน (3)

ครูผู้สอน ครูภาณุพัฒน์ บุตรดีไชย

ครูวิภามาศ แซ่โจ้ว

ให้นักเรียนวงกลมรอบล้อมสิ่งที่เป็นส่วนประกอบของดิน

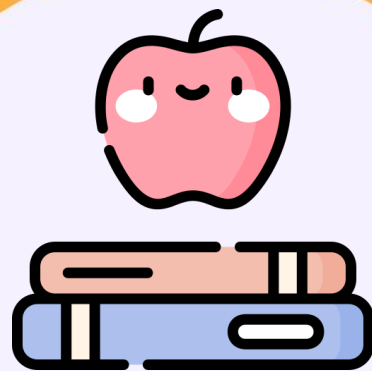

คำถามชวนคิด

นอกจากเศษหิน ซากพืช ซากสัตว์ แล้ว
นักเรียนคิดว่าดินมีส่วนประกอบอะไรอีกบ้าง

กิจกรรมที่ 1

ดินมีส่วนประกอบอะไรบ้าง

ชื่อ-สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____
วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

★★ บ.๓.๑ / ผ.๑.๑ - ๐๑

กิจกรรมที่ ๑ ดินมีส่วนประกอบอะไรบ้าง

จุดประสงค์

สังเกตและระบุส่วนประกอบของดิน

วัสดุ-อุปกรณ์

๑. แว่นขยาย
๒. ถูพลาสติก
๓. ไม้คน
๔. แก้วพลาสติกใส
๕. จานกระดาษหรือจานพลาสติก
๖. ข้อนปลูกหรืออุปกรณ์อื่นสำหรับตักดิน
๗. ยางรัดของ
๘. ขอนกินข้าว
๙. ไม้บรรทัด

วิธีทำ

ตอนที่ ๑

๑. ร่วมกันอภิปรายว่าส่วนประกอบของดินมีอะไรบ้าง และบันทึกผล
๒. เลือกบริเวณที่จะเก็บดิน ใช้ข้อนปลูกขุดดินเป็นหลุมลึกประมาณ ๑๐-๑๕ เซนติเมตร แล้วตักดินบริเวณนั้นหลุมใส่จานกระดาษ ๑ จาน
๓. สังเกตดินอย่างละเอียดโดยใช้มือบี้ดิน ใช้ไม้เขี่ย และใช้แว่นขยายส่องดู บันทึกผลการสังเกต

ใบกิจกรรมที่ 1

หน้า 3

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

ชื่อ-สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____
วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ตอนที่ ๒

๑. นำดินส่วนหนึ่งใส่ลงในถุงพลาสติกประมาณครึ่งถุง รัดปากถุงให้แน่น สังเกตและบันทึกผล
๒. นำถุงใส่ดินไปวางไว้กลางแดด แล้วกลับเข้าห้องเพื่อทำกิจกรรมในข้อต่อไป
๓. ใส่น้ำลงในแก้วพลาสติกใสประมาณครึ่งแก้ว ใส่ก้อนดิน ๑ ก้อน ลงในน้ำเบา ๆ สังเกตทันที และบันทึกผล
๔. ใช้ช้อนกินข้าวตักดินอีก ๑ ช้อน ใส่ลงไปในแก้วใบเดิม แล้วใช้ไม้คนน้ำ ที่มีดิน วางไว้สักครู่ สังเกตและบันทึกผล
๕. ออกไปสังเกตถุงใส่ดินที่วางไว้กลางแดดและบันทึกผล
๖. นำเสนอผลการสังเกตดิน
๗. ร่วมกันอ่านใบความรู้เรื่องส่วนประกอบของดิน และอภิปรายส่วนประกอบของดิน

ใบกิจกรรมที่ 1

หน้า 4

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

จุดประสงค์การเรียนรู้

สังเกตและระบุส่วนประกอบของดิน

วัสดุ - อุปกรณ์

1. ดิน
2. ถุงพลาสติก
3. ยางรัดซอง
4. จานกระดาษหรือจานพลาสติก
5. ช้อนกินข้าว

วิธีทำ

ตอนที่ 2 (ข้อ 1)

นำดินส่วนหนึ่งใส่ลงในถุงพลาสติก
ประมาณครึ่งถุง รัดปากถุงให้แน่น

สังเกตและบันทึกผล

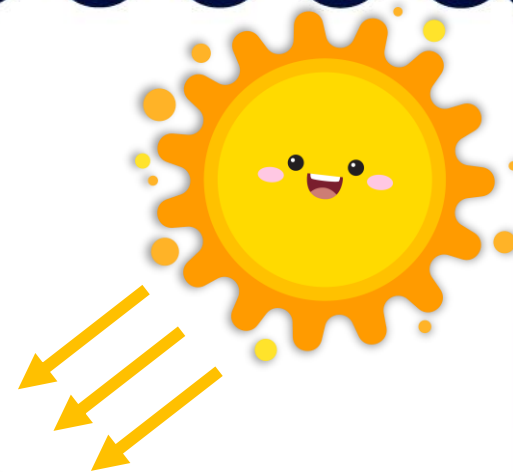
วิธีทำ

ตอนที่ 2 (ข้อ 2)

นำถุงใส่ดินไปวางไว้กลางแจ้งแดด

แล้วกลับเข้าห้อง

เพื่อทำกิจกรรมในข้อต่อไป

ตรวจสอบความเข้าใจการทำกิจกรรม

นักเรียนต้องนำดินส่วนหนึ่งไปทำอะไร

นำดินไปใส่ในถุงพลาสติกประมาณครึ่งถุง
และรัดปากถุงให้แน่นแล้วนำถุงดินไปตากแดด

ตรวจสอบความเข้าใจการทำกิจกรรม

ก่อนจะนำถุงพลาสติกที่ใส่ดิน
ไปวางกลางแดดนักเรียนต้องทำอะไร

บันทึกผลการสังเกตว่าพบอะไรบ้าง
ภายในถุงพลาสติกที่ใส่ดิน

ตรวจสอบความเข้าใจการทำกิจกรรม

เมื่อนำถุงพลาสติกวางกลางแดดแล้ว
นักเรียนต้องสังเกตอะไร

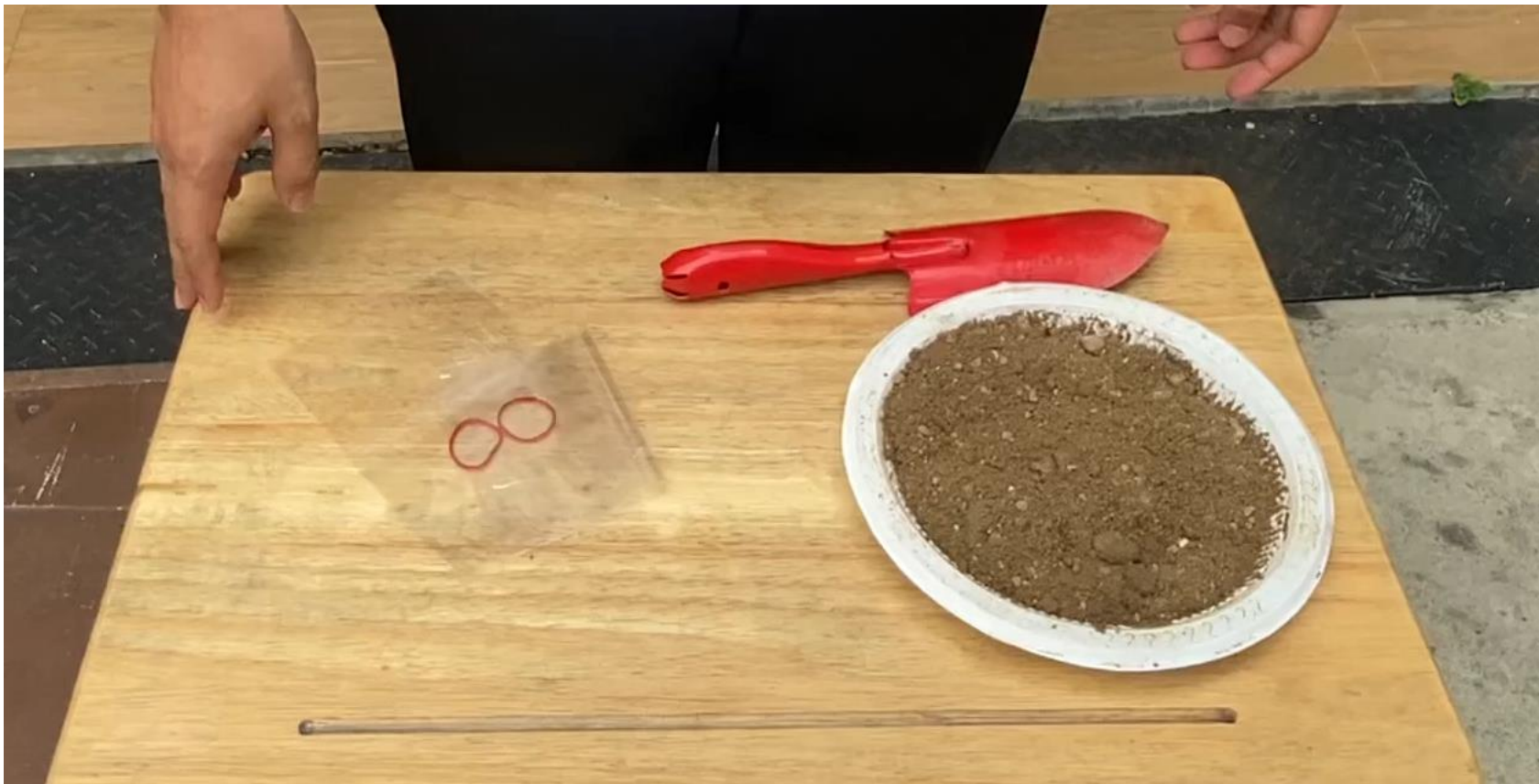
การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
ภายในถุงพลาสติกที่ใส่ดิน

วิดิทัศน์

สาธิตการนำดินใส่ถุง

วิธีทำ

ตอนที่ 2 (ข้อ 3)

ใส่น้ำลงในแก้วพลาสติกใสประมาณ
ครึ่งแก้ว ใส่ก้อนดิน 1 ก้อนลงในน้ำเบา ๆ
สังเกตทันที และบันทึกผล

วิธีทำ

ตอนที่ 2 (ข้อ 4)

ใช้ช้อนกินข้าวตักดินอีก 1 ช้อน
ใส่ลงไปในแก้วใบเดิม แล้วใช้ไม้คนน้ำที่มีดิน
วางไว้สักครู่ สังเกตและบันทึกผล

วิธีทำ

ตอนที่ 2 (ข้อ 5)

ออกไปสังเกตทุ่งไผ่ดินที่วางไว้กลางแดดและบันทึกผล

วิธีทำ

ตอนที่ 2 (ข้อ 6)

นำเสนอผลการสังเกตดิน

ตรวจสอบความเข้าใจการทำกิจกรรม

นักเรียนต้องนำดินส่วนที่สองไปทำอะไร

นำดินที่มีลักษณะเป็นก้อน 1 ก้อน ใส่ลงในน้ำเบา ๆ
แล้วสังเกตทันที

ตรวจสอบความเข้าใจการทำกิจกรรม

หลังจากนั้นนักเรียนต้องทำอะไรต่อ

ตักดิน 1 ช้อนกินข้าว ใส่ลงในแก้วใบเดิม
แล้วใช้ไม้คนน้ำ วางไว้สักครู่แล้วสังเกต และบันทึกผล

ตรวจสอบความเข้าใจการทำกิจกรรม

นักเรียนจะได้สังเกตดินที่วางไว้กลางแดดเมื่อใด

บันทึกผลการสังเกต
หลังจากคนน้ำที่มีดินเสร็จแล้ว

ชื่อ-สกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____
วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

บ.๓.๑ / ผ.๑.๑ - ๐๑

ตอนที่ ๒

บันทึกผลการทำกิจกรรม

ผลการสังเกต

๑. เมื่อนำดินใส่ถุง

ก่อนนำดินในถุงไปวางกลางแจ้ง

หลังกนำดินในถุงไปวางกลางแจ้ง

พบว่า _____
_____
_____
_____
_____

พบว่า _____
_____
_____
_____
_____

๒. เมื่อใส่ก้อนดินใส่ลงในน้ำ พบว่า _____
_____
_____
_____

๓. เมื่อใช้ไม้คนน้ำที่มีดิน แล้ววางไว้สักครู พบว่า _____
_____
_____
_____

ใบงาน 01

หน้า 8

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

ใบงาน 01

ส่วนประกอบของดิน (ตอนที่ 2)

1 เมื่อนำดินใส่ถุง

ก่อนนำดินในถุงไปวางกลางแจ้ง

พบว่า

หลังนำดินในถุงไปวางกลางแจ้ง

พบว่า

ใบงาน 01

ส่วนประกอบของดิน (ตอนที่ 2)

2 เมื่อใส่ก้อนดินใส่ลงในน้ำ พบว่า _____
_____

3 เมื่อใช้ไม้คนน้ำที่มีดิน แล้ววางไว้สักครู่ พบว่า _____
_____

กิจกรรมของปลายทางในวันนี้

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

1. สังเกตดินที่เก็บมาก่อนและหลังตากแดด
เมื่อใส่ก้อนดินใส่ลงในน้ำ และเมื่อใช้ไม้
คนน้ำที่มีดิน แล้วบันทึกผล
2. นำเสนอสิ่งที่พบในดินของกลุ่มตนเอง

คำชี้แจงกิจกรรมครู

1. ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือ
ขณะทำกิจกรรม
2. ชวนนักเรียนอภิปรายโดยใช้คำถามดังนี้
  - ดินก่อนและหลังตากแดดเหมือนหรือ
แตกต่างกัน
  - เมื่อใส่ก้อนดินลงในน้ำมีการเปลี่ยนแปลง
อย่างไร

อภิปรายผล

การทำกิจกรรม

ชวนตอบคำถาม

การสังเกตดินในถุงพลาสติกก่อนและหลังนำไปตากแดด
ได้ผลเหมือนหรือแตกต่างกัน อย่างไร

แตกต่างกัน หลังจากตากแดดแล้วเห็นละอองน้ำ

เกาะอยู่ภายในถุงพลาสติกเป็นฝ้าขาว ๆ

ชวนตอบคำถาม

ละอองน้ำภายในถุงพลาสติกมาจากไหน รู้ได้อย่างไร

มาจากดิน รู้ได้จาก ก่อนนำดินใส่ถุง สัมผัสดินแล้วรู้สึกชื้นมือ
และเรามัดถุงพลาสติกที่มีดินจนแน่นจึงไม่มีน้ำจากภายนอกเข้าไปได้

ชวนตอบคำถาม

เมื่อใส่ก้อนดินลงในน้ำแล้วสังเกตทันที นักเรียนพบอะไรบ้าง

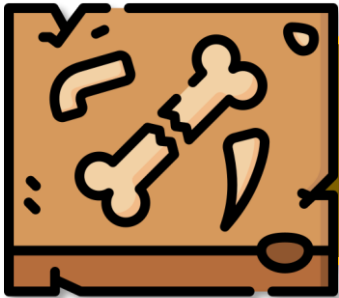
ฟองแก๊สลอยขึ้นสู่ผิวน้ำและบางส่วนเกาะอยู่ที่ก้อนดิน

ชวนตอบคำถาม

เมื่อใช้ไม้คนดินให้เข้ากับน้ำ วางตั้งไว้สักครู่
พบอะไรบ้าง

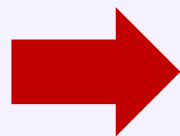

เศษใบไม้ เศษหญ้า ซากสัตว์

คำศัพท์วันนี้

ฟองแก๊ส

อากาศ

ผลการสังเกตดิน

เมื่อนำดินใส่ถุง

ก่อนนำดินในถุงไปวางกลางแดด

หลังกนำดินในถุงไปวางกลางแดด

ใบงาน 01

ส่วนประกอบของดิน (ตอนที่ 2)

1 เมื่อนำดินใส่ถุง

ก่อนนำดินในถุงไปวางกลางแดด

พบว่า ดินมีสีน้ำตาลเข้ม

หลังนำดินในถุงไปวางกลางแดด

พบว่า ดินมีลักษณะเหมือนเดิม

แต่ที่ถุงด้านในมีละอองน้ำมาเกาะ

เป็นฝ้าสีขาว

ใบงาน 01

ส่วนประกอบของดิน (ตอนที่ 2)

2 เมื่อใส่ก้อนดินใส่ลงในน้ำ พบว่า _____

พบว่ามีฟองแก๊สลอยขึ้นมา บางส่วนเกาะอยู่ที่ก้อนดิน

3 เมื่อใช้ไม้คนน้ำที่มีดิน แล้ววางไว้สักครู่ พบว่า _____

เศษใบไม้ เศษหญ้า ซากสัตว์

คำถามสรุปกิจกรรม

ดินแต่ละบริเวณพบสิ่งใดบ้าง

สรุปกิจกรรม

ดินแต่ละบริเวณจะมีส่วนประกอบ คือ
เศษหิน ซากพืช ซากสัตว์ น้ำ อากาศ

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง ส่วนประกอบของดิน (4)

สิ่งที่ต้องเตรียม

1. ใบกิจกรรมที่ 1 ดินมีส่วนประกอบอะไรบ้าง
2. ใบงาน 01 ส่วนประกอบของดิน
3. ใบงาน 02 แบบฝึกหัด ส่วนประกอบของดิน
4. ใบความรู้ เรื่อง ส่วนประกอบของดิน

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

